

ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧИЙ ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС ЯК ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА В УМОВАХ НУШ

(Крамаренко А. М., д-р пед.н., професор)
БДПУ, м. Бердянськ, Україна

Незаперечною залишається істина, що вчитель постає носієм духовних цінностей національної культури, складовою якої є культура здоров'я. Це дає підстави вважати проблему збереження та зміцнення здоров'я молоді професійно значущою для педагогічного колективу *Нової української школи* [1]. З огляду на це, набуває актуальності проблема методичної підготовки вчителя до застосування здоров'язбережувальних технологій.

Одночасно доводиться констатувати, що реальна шкільна практика поки ще не забезпечує збереження і покращення стану здоров'я учнів. Так, за статистичними даними, до 80-90 % дітей шкільного віку мають відхилення у здоров'ї. За даними ВООЗ, значна частина захворювань дітей має так звану дидактогенну природу (неврози, стреси, перевантаження, стомлення учнів), що спровоковано школою. А хвороба «дидактогенія» (негативний психічний стан учня, викликане порушенням педагогічного такту з боку вчителя) все поширюється в початковій ланці освіти посиленими темпами.

Аналіз психолого-педагогічної літератури з проблем здоров'я учнів свідчить про те, що питання здоров'язбереження у процесі навчання вивчаються в таких основних напрямках: медичному (М.Амосов, Л.Боярська та ін.), валеологічному (І.Брехман, Г.Зайцев, Н.Субота та ін.), психологічному (І.Бех, О.Хухлаєва та ін.) та педагогічному (Ю. Бойчук, О. Іонова та ін.).

На підставі аналізу вищевказаних джерел, визначаємо, що здоров'язберігаючий освітній процес як процес навчання й виховання, який не наносить прямої або опосередкованої шкоди здоров'ю учнів, створює безпечні й комфортні умови перебування дітей у школі, забезпечує індивідуальну траєкторію освіти дитини, запобігання стресів, перевантаження, втоми вихованців.

У зв'язку з цим, з опорою на наукові джерела (Н. Адамчук, М. Безруких, Л. Морозова-Хмарська, Ю. Науменко, Р. Сімпсон, К. Чу та ін.) вважаємо, що необхідно виділяти такі основні здоров'язберігаючі напрями в освітньому середовищі ЗЗСО: медичний, психологічний, педагогічний.

Медичний напрям передбачає забезпечення медичним персоналом (медичною сестрою, лікарем-спеціалістом) гігієнічних умов освітнього процесу. Другий – психологічний – напрям здійснюється педагогами-психологами, соціальними педагогами. Цей напрям передбачає своєчасну діагностику й корекцію порушень психічного здоров'я учнів, їхніх адаптаційних можливостей. Третій – педагогічний – напрям, що безпосередньо пов'язаний з освітньою діяльністю учнів і забезпечується вчителями ЗЗСО.

Важливо до цього процесу підготувати майбутніх учителів початкової освіти, саме надати практичні рекомендації з ефективної організації здоров'язберігаючого освітнього процесу. З цією метою в БДПУ на факультеті ППОМ студенти мають можливість застосовувати електронний навчально-

методичний посібник авторів А. Крамаренко та К. Степанюк для збагачення методичної скарбнички здоров'язберігаючого спрямування [2].

ЛІТЕРАТУРА

1. Державний стандарт початкової освіти (21.02.2018) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF>
2. Крамаренко А.М., Степанюк К.І. Методика навчання освітньої галузі «Здоров'я і фізична культура» в початковій школі: електрон. навч. посіб. [для студ. спеціальності 013 "Початкова освіта"]. Бердянськ, 2018. – 196 с.